

STYRIA KALKINMA AJANSI'NIN (SFG) YENİLİKÇİLİK FAALİYETLERİ*

Dr. Fatih Çelik

Milli Eğitim Bakanlığı
Yenifakılı Çok Programlı Anadolu Lisesi
ORCID: 0000-0002-4486-5722

Öz

Bölgesel Kalkınma Ajansı (BKA), bölgesel kalkınmanın bir “katalizör”ü ve “destekleyici”si olarak aktörler arasında işbirliğini sağlamak, yerel kaynakları harekete geçirmek ve rekabet gücünü artırmak için kurulan bir örgüttür. BKA'lar, dünyada 1930'lardan; Avrupa'da ise, 1950'lerden itibaren kurulmaya başlamıştır. Avrupa'daki BKA'lardan bazıları, bölgesel kalkınmaya yönelik yenilikçilik faaliyetleri ile literatüre geçmiştir. Bunlardan biri, Avusturya'nın Styria bölgesinde 1991 yılında kurulan Styria Kalkınma Ajansı'dır (SFG).

Çalışmanın amacı, SFG'nin yenilikçilik faaliyetlerini analiz etmektir. Konu, doküman analizi tekniği ile ele alınmıştır. Analiz sonucunda, SFG'nin yenilikçilik faaliyetleri kapsamında kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetlerinde bulunduğu; bu faaliyetler ile “kurumsal yapı”lar kurduğu; bu “yapı”ları bir araya getirmek için de, Bölgesel Yenilik Sistemi (BYS) kurduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Styria Kalkınma Ajansı (SFG), Yenilikçilik faaliyetleri, Kümelenme, Yenilik, Ağ

The Innovativeness Activities of Styria Development Agency (SFG)

Abstract

Regional Development Agency (RDA), a regional development “catalyst” and “supportive” of as promote cooperation between the actors is an organization established to improve local resources to take action and competitiveness. RDAs began to be established since the 1930s in world and the 1950s in Europe. Some of the RDAs in Europe, the history of literature and innovation activities to regional development. One of these was founded in 1991 in Austria's Styria has Styria Development Agency (SFG).

The aim of this study is to analyze the SFG's innovation activities. The issue is dealt with document analysis techniques. In the analysis, the scope of activities SFG's innovation clusters, where innovation and networking activities; with these activities, “the corporate structure”s currency; this “structure” to bring together the Regional Innovation System (RIS) has been found to establish.

Keywords: Styria Development Agency (SFG), Innovativeness activities, Cluster, Innovation, Network

* Makale geliş tarihi: 11.01.2016
Makale kabul tarihi: 20.04.2016
Erken görünüm tarihi: 24.05.2019

Styria Kalkınma Ajansı'nın (SFG) Yenilikçilik Faaliyetleri

Giriş

Bölgesel kalkınmada 1970'li yıllarda, merkezi yönetimin teşvik uygulamalarına dayalı politikalarının yerine, aşağıdan yukarıya ve yerel kaynaklara dayalı bölgesel politikalar geliştirilmiştir. Bu politikaların bir aracı olarak Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA) kurulmuştur. BKA'ların başlıca görevi, yerel kaynakları harekete geçirmek ve aktörler arasında işbirliğini ("aracılık") geliştirmek suretiyle bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmaktır.

İlk BKA, 1933 yılında ABD'de kurulan Tennessee Vadisi Yönetimi'dir (TVA). BKA'lar Avrupa'da ise, II. Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkileri ve teknolojik gelişmeler sonucu bölgeler arası farklılıkların artmasıyla gündeme gelmiştir (Çelik, 2015:46). Bu gelişmeler çerçevesinde Avrupa'da BKA'lar kurulmaya başlamıştır.

BKA'lar, verdikleri hizmetlere göre, Geleneksel BKA'lar ve Yenilikçi BKA'lar şeklinde iki gruba ayrılabilir. Geleneksel BKA'lar, bölgeye yabancı yatırım çekmek için danışmanlık hizmeti vermektedir. Yenilikçi BKA'lar ise, yönetim, piyasa ve üretim gibi alanlarda danışmanlık hizmeti sunmaktadır. Finansal olarak işletmelere, özsermaye ve kredi desteği sağlamaktadır. Bölgenin yenilik yapma kapasitesini artırmak için de, teknoparkların kurulmasını teşvik etmekte ve eğitim hizmetleri vermektedir (EURADA, 1999:19).

Avrupa'daki BKA'lardan bazıları, bölgesel kalkınmada yenilikçi faaliyetleri ile literatürde yer almıştır. Bunlar arasında ERVET Kalkınma Ajansı (İtalya), Shannon Kalkınma Ajansı (İrlanda), Alsace Kalkınma Ajansı (Fransa) ve Styria Kalkınma Ajansı (Avusturya) belirtilebilir.

Avusturya'nın sanayi bölgesi Styria, II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'nın yeniden yapılanmasında önemli rol oynamıştır. Bu dönemde, demir-çelik sektörüne dayalı bölge ekonomisi, oldukça gelişmiştir. 1980'lerde dış ticarete açılan bölge, düşük maliyetli gelişmiş ülkelerin (GÜ) rekabet baskısı altında kalmıştır. Bölgenin küresel rekabet gücünü artırmak için 1991 yılında Styria Kalkınma Ajansı (SFG) kurulmuştur.

Çalışmanın amacı, SFG'nin bölgesel kalkınmaya yönelik yenilikçilik faaliyetlerini ortaya koymaktır. Konu, nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde

doküman analizi tekniği ile ele alınacaktır. Doküman analizi, araştırılacak konuya ilişkin yazılı materyallerin incelenmesidir. Bu analiz, beş aşamada yapılabilir. Bunlar; dokümanlara ulaşma, orjinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve kullanma (Yıldırım ve Şimşek, 2013:217-218, 223).

BKA'lar, bölgesel kalkınmaya yönelik geniş bir alanda faaliyet göstermektedir. Çalışma, SFG'nin yenilikçilik faaliyetlerinin incelenmesi ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın sınırlılığı ise, konuya ilişkin istatistik verilerin olmamasıdır. Bu sınırlılık, ajansın raporları ve bilimsel çalışmalardan derlenebilecek veriler ile aşılmaya çalışılmıştır.

Çalışma, üç bölümden oluşmaktadır. İlk olarak, analize ilişkin temel kavramlar açıklanacaktır. İkinci bölümde, Styria bölgesinin sosyo-ekonomik durumu; üçüncü bölümde de, SFG'nin yenilikçilik faaliyetleri ortaya konacaktır.

1. Temel Kavramlar ve Açıklaması

EURADA'ya (1999:65) göre, BKA'ların faaliyetlerini sınıflandırmak oldukça zordur. Belli başlı faaliyetleri şunlardır:

- Bölgesel stratejik planların hazırlanması.
- Bölgesel araştırma yapmak ve veri tabanları oluşturmak.
- Mesleki eğitimi (training) geliştirmek.
- Yenilik ve teknoloji transferi yapmak.
- Yabancı yatırımcılara yardımcı olmak.
- Uluslararasılaşma: BKA'ların ağlar aracılığı ile küresel düzeyde benzer yapılarla ilişki kurmasıdır.

BKA'lar, bölgesel yenilik politikası araçları¹ aracılığıyla yenilikleri artırmak için yenilikçilik faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu çerçevede bölgenin Ar-Ge altyapısını artırmak için teknoparklar, yenilik merkezleri gibi kurumsal yapılar kurmakta; sistemik teşvikler ile kümeler ve ağlar kurulmasına yardımcı olmaktadır.

Bu bölümde, BKA'ların bölgesel kalkınmaya yönelik yenilikçilik faaliyetleri ele alınacaktır. Yenilikçilik faaliyetleri, bölgenin yenilik yapma kapasitesini artırmaya yönelik çalışmalar şeklinde ifade edilebilir. Bölgenin

¹ Bölgesel yenilik politikası araçları, yedi grupta ele alınabilir. Bunlar; teknoparklar, sistemik teşvikler, danışmanlık hizmeti, yenilikçi işletmelerin kurulması, yenilik kuponları (vouchers), mobilite hibesi, Ar-Ge altyapısının geliştirilmesi (OECD, 2011:187-194).

yenilik yapma kapasitesi, şu unsurlarla yakından ilişkilidir: Yerel aktörlerin yenilik konusunda farkındalık düzeyi ve işbirliği yapma imkanı, yenilikçi girişimcilerin desteklenmesi ve bölgenin Ar-Ge altyapısı. Kimi BKA'lar, bölgede bu unsurları geliştirmek üzere yenilikçilik faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu faaliyetler, kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetleri şeklinde sınıflandırılabilir.

1.1. Kümelenme Faaliyetleri: Literatürde kümelenme kavramını ilk kez, M. Porter kullanmıştır. Porter'a (1990) göre; "kümelenme, belirli bir alanda birbiriyle rekabet eden, işbirliği yapan işletmelerin ve bunların ilişkili olduğu kurumların coğrafi yoğunlaşmasıdır". Bu yoğunlaşma, "bilgi ağları" oluşturarak yenilikleri artırır (Porter, 2000:15). Porter, ABD'ye ilişkin bir araştırmasında (2003); bu ülkenin yeniliklere dayalı rekabet avantajının, kümelenme temelli Bölgesel Yenilik Sistemi'nden (BYS) kaynaklandığını tespit etmiştir.

Kümelenme yaklaşımı, bölgesel kalkınmada yerel aktörlerin rol almasıyla popüler olmuştur. BKA'lar, kümelenme politikasının geliştirilmesinde ve uygulanmasında, başlıca aktör haline gelmiştir (Brown, 2000:13). Özellikle Avrupa'da, BKA'ların kurulması ile bölgesel kümelenme politikaları da yaygınlaşmıştır. BKA'ların bu yaklaşıma ilgi duymasının temel nedeni, amaçlarına uygun olmasıdır (Raines, 2001:15). Dolayısıyla kümelenme, bölgesel kalkınmada BKA'ların başlıca araçlarından biri olmuştur.

1.2. Yenilik Faaliyetleri: AB ve OECD literatürüne göre yenilik, süreç olarak "bir fikri pazarlanabilir bir ürün ya da hizmete, yeni ya da geliştirilmiş bir imalat ya da dağıtım yöntemine, ya da yeni bir toplumsal hizmet yöntemine dönüştürme" faaliyetleridir. Rekabet gücünü belirleyen temel unsur, yeniliktir. Bu bakımdan BKA'lar, bölgenin rekabet gücünü yenilikler ile artırmaya çalışmaktadır.

BKA'lar, BYS'nin "arz" (üniversiteler ve Ar-Ge kurumları) ve "talep" (işletmeler) tarafındaki aktörleri bir araya getiren "aracı kurum"lardır. Bölgenin yenilik temelinde kalkınması için şu araçları kullanmaktadır: Danışmanlık, mali destek, teknoloji transferi, beşeri sermaye yatırımı, kümelerin ve girişimci ağlarının kurulması (Tödtling, 2001:3-4). Bu araçlar, yenilik politikasının araçları ile benzerdir.

BKA'lar, bölgede yenilikleri artırmak için teknoparklar gibi "kurumsal yapı"lar kurmaktadır. Teknoparklar, bir üniversite veya araştırma kurumunun öncülüğünde üretilen bilginin ticarileştirilmesini amaçlayan, Ar-Ge ve yenilik temelli işletmeleri bünyesinde barındıran ortamlardır (Asheim and Isaksen, 1996: 42). Bir ülkenin veya bölgenin yenilik yapma kapasitesini artırmak için teknopark kurulması, "Teknopark Modeli" olarak adlandırılır.

BKA'lar, teknoparklar aracılığıyla işletmelere, "rekabet öncesi" hizmetler anlamına gelen "reel hizmetler" vermektedir (EURADA, 1999:110, 149). Bu

amaçla kurulan ve BYS'nin temel bir unsuru olarak kabul edilen Reel Hizmet Merkezleri (RSCs), bilim parkı, teknopark, yenilik merkezi gibi isimlerle adlandırılmıştır (Bellini, 2000:711-712; Clara, 2000:4). RSC'lerde işletmelere, danışmanlık, eğitim, yenilik desteği, teknoloji transferi gibi hizmetler verilmektedir (Pietrobelli and Rabelotti, 2002:9; Glasmeier, 1999:74).

1.3. Ağ Faaliyetleri: Bölgenin yenilik yapma kapasitesini artırmak için 1990'lı yıllarda ağ yaklaşımı geliştirilmiştir. Ağ yaklaşımı, “işletme içinde, işletme dışında ve işletmeler arasında ortaya çıkan ve süreklilik arz eden ilişkiler bütünü” şeklinde tanımlanabilir (Sungur, 2007:106-107). Ağlar, tüketici-üretici ilişkisi, üretici-tedarikçi ilişkisi, üretici-üretici ilişkisi ve üniversite-sanayi işbirliği şeklinde ortaya çıkabilir (Karaöz ve Oğuztürk, 2004:6). Ağlar, işletmeler ve kurumlar arası işbirliğinin de ötesinde bir yapıyı ve sinerjiyi ifade etmektedir (Sungur, 2007:111,113). Isaksen'e (1996) göre, yenilikçi bir bölgenin başlıca özelliği, bölge içi ve bölge dışı ağlara sahip olmasıdır. Ağ ortamında “görünmez faktörler”, oldukça önemlidir. Bu faktörler; işbirliği, sinerji, güven gibi sosyo-ekonomik unsurları içermektedir (Dulupçu, 2004:51).

İşletmelerin rekabet gücünü artırmak için “küresel üretim ağları”nın yanısıra “küresel bilgi ağları” da önem kazanmıştır. Yerel bilgi kaynaklarına dayalı yeniliklerin başarısı, farklı (uzak-yakın) kaynaklardan sağlanan bilgilerle yapılanlara nispeten düşüktür (Dulupçu et al., 2012: 43). Bu bakımdan yenilik süreci, küresel ağları kapsayacak şekilde “açık sistem yenilik modelleri”ne dönüşmektedir. Bu modelde işletmeler, yenilik sürecinde “kapalı Ar-Ge yönetimi” yerine “açık Ar-Ge yöntemi”ni uygulamakta; ağlar aracılığıyla etkileşim ve işbirliği içinde yenilik yapmaktadır (Turanlı ve Sarıdoğan, 2010:74).

BKA'lar, bölgenin yenilik yapma kapasitesini artırmak için ağlar kurmaktadır. Ayrıca, yerel aktörlerin bu konudaki faaliyetlerine mali ve teknik destek vermektedir.

2. Styria Bölgesi

Avusturya'da bölgesel kalkınma, 1980'lere kadar geleneksel bir yaklaşımla ele alınıyordu. Geleneksel politikaların yerel sorunları çözememesi üzerine yeni bir yaklaşım geliştirilmiştir. Bu yeni yaklaşım, yerel potansiyelin geliştirilmesine ve kurumsal yapıların kurulmasına dayanmıştır (Dulcu, 2007:139). Yerel yönetimlere bazı yetki ve sorumlulukların devredilmesiyle il düzeyinde bölgeselleşme süreci başlamıştır. Bölgelerde sanayi altyapısı oluşturulmuş; ağ ve kümelenme politikaları uygulanmış; BKA'lar gibi örgütler kurulmuştur (Kayasü et al., 2003:55).

Ayrıca, kamu fonlarının destekleme yaklaşımı değişmiştir. Mali destek programları, “proje odaklı” hale gelmiş; yenilik, altyapı ve Ar-Ge projeleri

desteklenmiştir. Yerel kaynakları harekete geçirmek için yeni örgütler kurulmuştur. Bu amaçla ulusal düzeyde kurulan Avusturya Kalkınma Ajansı (ABA), küresel yatırımcılara danışmanlık hizmeti vermiştir. Bölgesel düzeyde ise, kamunun yönettiği, özel şirket statüsünde BKA'lar kurulmuştur (Dulcu, 2007:40, 42).

Avusturya'da eyaletler, bölgesel politikada iki farklı strateji izlemiştir. Birincisi, bölgesel politikaların bir kurum tarafından uygulanmasıdır. İkincisi ise, çeşitli hizmet alanlarında uzmanlaşmış yerel örgütlerin kurulmasıdır. Styria'da iki tane bölgesel kurum vardır. Bunlar; Amt der Steiermärkischen Landesregierung ve Steirische Wirtschaftsförderungs-gesellschaft (SFG). İlk kurum, bölge yönetimine bağlı olup; yalnızca fonların dağıtılmasından sorumludur. SFG ise, Styria bölgesinin kalkınmasından sorumlu bir BKA'dır (Dulcu, 2007:42).

Styria, yaklaşık 1,2 milyon nüfusa sahiptir. Avusturya'nın dokuz bölgesi arasında ikinci sıradadır. Ülke nüfusunun % 15'ine sahip olan bölge, GSYİH'ya % 12 oranında katkı yapmaktadır. Başlıca kentleri; Leoben, Kapfenberg, Graz ve Liezen'dir. Ekonomisi, demir, çelik ve diğer temel endüstrilere dayanan bölge; ülkenin en önemli gelişme alanlarından biridir. II. Dünya Savaşı öncesinde demir-çelik alanında, dünyanın başlıca üreticilerindedir (MacNeilla and Steinerb, 2010:442, 446).

1970'lerde ve 1980'lerde geleneksel endüstrilerinin krize girmesiyle bölge ekonomisi gerilemiştir. Düşük maliyetli ülkelerin rekabeti, bölgenin ürünlerine talebi azaltmıştır. 1980'li yıllarda bölgedeki yeniden yapılanma süreci, "eski" endüstriyel alanda ekonomik dönüşüme yol açmıştır. Bu dönüşümde, özelleştirme ve adem-i merkezileşme süreci ile bölgede kümelenmeyi ve yenilik sistemini geliştirmeye yönelik politikalar etkili olmuştur (Tödtling and Trippel, 2003:96-97; Schabereiter and Urschler:17).

Styria, bu dönüşüm sonucunda 1990'lardan itibaren (1993-1997) ekonomik gelişmesini hızlandırmış; Avrupa'da, gelişmişlik bakımından 119. sıradan 53. sıraya yükselmiştir (ACENET:4). Böylece ülke ekonomisinin "motor"larından biri olmuştur. Literatürde, bölgesel kalkınmada bir "başarı hikayesi" olarak kabul edilmiştir. Bu başarıda, SFG'nin kümelenme politikasının önemli bir etkisi söz konusudur (MacNeilla and Steinerb, 2010:442). Bu bakımdan Styria, ülkede "kümelenme vitrin bölgesi" olarak kabul edilir (Holzschlag et al., 2009:11-12).

Styria'da yenilik faaliyetleri, kümelerin ve yetenek (competence) merkezlerinin geliştirilmesine odaklanmıştır. Kümelenme politikası, 1995 yılında; yetenek merkezleri uygulaması ise, 1998 yılında başlamıştır (Leo and Philipp:12). Bölgede ekonomik kalkınmanın ve yeniliklerin önemli bir kaynağı olarak kümeler, 1990'larda öne çıkmıştır (Holzschlag et al., 2009: 12,14).

3. Styria Kalkınma Ajansı

Styria'nın ekonomik dönüşümü, bazı kurumsal değişikliklerle birlikte gerçekleşmiştir. Ulusal bir politika olan yenilik politikasının sorumluluğu, bölgelere devredilmiştir. Ayrıca, bölgesel kalkınmadan sorumlu bir BKA olarak Styria Kalkınma Ajansı (SFG) kurulmuştur (Tomaney, 2010:20-21). SFG, amacı, yönetimi, finansmanı bakımından kısaca; yenilikçilik faaliyetleri bakımından da, ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

3.1. Amacı: Bölgenin mevcut potansiyelini geliştirmek ve geri kalmış yerlerin büyümesini sağlamaktır. Görevi ise, bölgesel kalkınmaya yönelik altyapı projeleri hazırlamak; işletmelerin yenilik faaliyetlerine mali ve teknik destek vermektir (ACENET:35; Dulcu, 2007:42).

3.2. Yönetimi: Bölge yönetimi tarafından 1991 yılında kurulmuştur. Faaliyetlerinde bağımsız olup, bölge yönetimine karşı sorumludur (MacNeilla and Steinerb, 2010:446).

3.3. Finansmanı: Bölge yönetimi tarafından finanse edilmiştir. Ayrıca, AB fonlarından yararlanmıştır (Tödtling et al., 1998:35).

3.4. Yenilikçilik Faaliyetleri: SFG, bölgesel kalkınmada bir “aracı kurum” olarak rol oynamıştır (Bergman and Lehner, 1998:11). Faaliyetleri, iki politikaya dayanmıştır. Bunlar; kümelenme politikası ve teknoloji politikası (Kayasü et al., 2003:56). Styria’da bu politikalar, 1990’larda yapılan iki çalışmaya dayanmaktadır. Bunlar; M. Steiner et al.’in (1996) “teknoloji politikası kavramı” ve W. Fabris et al.’in (1995) “Wirtschaftspolitisches Leitbild” çalışmalarıdır (Tödtling, 2001:63).

SFG'nin yenilikçilik faaliyetleri, kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetleri şeklinde sınıflandırılabilir. Bu faaliyetler, Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. SFG'nin Yenilikçilik Faaliyetleri

1. Kümelenme Faaliyetleri	2. Yenilik Faaliyetleri	3. Ağ Faaliyetleri
a. Otomobil Kümesi (AC Styria, 1994)	a. Styria Teknoloji Parkı	a. Eko Kümesi (1998)
b. Ağaç Kümesi (2001)	b. Yukarı Styria İş Parkı (1995)	b. NanoNet.Styria (2001)
c. Materyaller Kümesi (2001)	c. Yeni Teknolojiye Dayalı İşletmeler (NTBFs)	c. Yaratıcı Endüstriler Kümesi
d. Beşeri Teknoloji Kümesi (2004)	d. Teknoloji Ortağı Styria (TPS, 1997)	d. Gıda Kümesi (2007)

Kaynak: Yazar tarafından geliştirilmiştir.

3.4.1. Kümelenme Faaliyetleri: Avusturya’da, ulusal düzeyde kümelenme yaklaşımına yönelik hazırlanan en önemli çalışmalardan biri, “Yetenek Merkezi Programı”dır. Program kapsamında Styria’da, 23 tane yetenek merkezi kurulmuştur. Yetenek merkezlerinin amacı, Ar-Ge kurumları ve işletmeler arasında işbirliğini geliştirmektir (Brown, 2000:17; Holzschlag et al., 2009:17). SFG bu merkezleri, ürün geliştirme, işletmelerde master veya doktora tezleri hazırlama, Ar-Ge projeleri yürütme gibi alanlarda desteklemiştir (Hartmann and Berger, 2006:17).

Kümelenme politikası, SFG’nin temel faaliyet alanı ve bölgesel yenilik stratejisinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu alanda ajansın ilk “vitrin proje”si, otomobil kümesi olan AC Styria’dır (Holzschlag et al., 2009:12,15). Kümelenme politikası, “teknoloji politikası kavramı”na (1995) dayanmaktadır. Bu kavram, otomobil kümesinin analiz edildiği, Styria Sanayi Odası’nın ve SFG’nin, Otomotiv Kümesi Araştırma Projesi (“Sondierungsprojekt Automobilcluster”, 1996) ile şekillenmiştir (Steiner et al.:72; Bergman and Lehner, 1998:11).

Styria’da kümelerin kurulmasından, genel olarak, SFG sorumludur (Bergman and Lehner, 1998:10). SFG, başlangıçta kümenin tamamına (% 100) sahiptir. Küme geliştikçe bu oran, % 26’ya düşmektedir. Kümelenme politikasında izlediği sonraki aşamalar; “eski olanlar”ın küreselleşmesi, yeni piyasalara açılması ve yeni kümelerin kurulmasıdır (Schabereiter et al.:3).

Styria’da dört tane küme (AC Styria, Ağaç Kümesi, Beşeri Teknoloji Kümesi ve Materyaller Kümesi) ve dört tane de ağ (Eco Kümesi, Gıda Kümesi, NanoNet Styria ve Yaratıcı Endüstriler Kümesi) kurulmuştur (UNESCO:19). Bazı kaynaklarda bunların tamamı küme olarak değerlendirilmiştir.

3.4.1.1. Otomobil Kümesi (AC Styria, 1994): Otomotiv sektörü, Avusturya, özellikle de Styria için çok önemlidir. Styria bölgesi (Graz kenti), Avrupa otomotiv sektörünün önde gelen üretim merkezlerinden biridir. Bu bakımdan Stuttgart, Turing, Birmingham, Kardif ve Münih kentleri arasında yer almaktadır. Bölge ihracatının % 20’si, bu sektörden yapılmaktadır (Sölvel et al., 2003:66; Tödting and Trippel, 2003:97).

Styria’da kümelenme alanında, ilk önce otomobil sektörü seçilmiştir. Bu tercihin temel nedenleri; sektöre egemen olan birkaç yerli işletmenin varlığı ve bir otomobil kümesinin (AC Styria), “eski” kümenin ana hammadde (çelik) için iyi bir alıcı olacağı düşüncesidir. AC Styria, Maliye Bakanlığı’nın kümelenme politikalarında, “pilot küme” olarak seçilerek, 1994 yılında kurulmuştur. Kümenin gelişiminde, SFG’nin yanısıra diğer bölgesel ve ulusal aktörler, önemli bir rol oynamıştır. Bir ağ olarak geliştirilen AC Styria, bölgedeki diğer kümelere “model” (örnek) olmuştur. AC Styria’nın başarılı olması, bölge yönetiminin kümelenme politikası izlemesine yol açmıştır (Schabereiter et al.:2).

AC Styria’nın amacı, işletmeler arasında işbirliğini geliştirmek, bölgenin

yenilik yapma kapasitesini ve küresel rekabet gücünü artırmaktır (Schabereiter et al.:4; EC, 2007:136). Günümüzde ise, küresel düzeyde bir “eğitim merkezi” ve “know-how transfer merkezi” olmayı hedeflemiştir (EC, 2011-1:5).

Yönetim organları, genel kurul ve yönetim kuruludur. Genel kurul, yedi üyeden oluşmaktadır. Kararlar, nitelikli çoğunlukla (oyların % 75'i) alınmaktadır (ACENET:29). 180 tane üyesi olan kümede SFG'nin payı, % 26'dır. Üyelerin toplam geliri, 9,8 milyar € olup; bunun % 95'i, ihracattan sağlanmaktadır. Gelirlerinin % 5'ini, Ar-Ge harcamalarına ayırmaktadır (EC, 2011-1:5).

AC Styria'nın gelirleri, üye aidatlarından, bankaların ve sponsorların katkılarından oluşmaktadır (MacNeilla and Steiner, 2010:447). Bunların payı şöyledir: Üye aidatları % 40, hizmet gelirleri % 40 ve sponsorlar % 20 (ACENET:30). Yıllık üyelik aidatları, 550 € ile 7500 € arasında değişmektedir (EC, 2007:136).

Aktörler arasında bir “bilgi aracısı” olarak hizmet vermektedir. Öncelikle, internet ortamında işletmelere ait bir veri tabanı oluşturmuştur (Tödting et al., 1998:37). Başlıca şu faaliyetlere yoğunlaşmıştır: Bilgi ve iletişim platformu, Styria'nın otomotiv bölgesi olarak pazarlanması, mevcut ağların geliştirilmesi, ortak projeler ve eğitim programları ile teknoloji ve bilgi transferinin teşvik edilmesi (Schabereiter et al.:4; EC, 2011-1:5).

Üye işletmelerle işbirliği yaparak, “Yeşil Otomobiller-Temiz Hareketlilik” alanında yeniliklere ve teknolojilere ilişkin üç temel önceliğe yoğunlaşmıştır. Bunlar; ECO-Motor sistemleri, ECO-Materyaller ve ECO-Tasarım ve Akıllı Üretim. Otomobil üretiminde çevreye duyarlı ve kaynak tasarrufu sağlayan teknolojileri geliştirmenin, gelecekteki faaliyetlerinde önemli bir rol oynayacağı öngörülmüştür (EC, 2011-1:4-5).

AC Styria, bölgeye önemli ölçüde yatırım çekmiştir. Bunlar arasında Magna, AVL List, Eurostar, Steyr ve Chrysler gibi büyük otomobil şirketleri yer almıştır (Bergman and Lehner, 1998:10; Tödting et al., 1998:37). Bu şirketlerden en büyüğü, yıllık üretim kapasitesi 250 bin adet olan Magna'dır. Jeep, Mercedes, Chrysler, Aston Martin, BMW gibi modellere araç üretmektedir. AVL List te, gelişen bir şirkettir. Uzmanlık alanı; otomobillerde gürültüyü azaltmaya yönelik ses yalıtımıdır. Buluş sıralamasında, bölgedeki işletmeler arasında ilk sırada yer almaktadır. Eurostar ise, ürettiği parçaları Avrupa, Japonya, G. Afrika, Avustralya ve Yeni Zelanda'ya ihraç etmektedir (ACENET:11).

AC Styria, bölgenin kalkınmasına önemli bir katkıda bulunmuştur. Otomobil sektöründe, 1996 yılında 22 bin kişi olan istihdam miktarı, 2006 yılında 44 bin kişiye yükselmiştir. Bu bakımdan AC Styria, bölgenin en başarılı “kalkınma projesi”dir (UNESCO:18-19; Schabereiter et al.:4; EC, 2007:136).

3.4.1.2. Ağaç Kümesi (2001): Styria'nın % 60'dan fazlası ormanlarla

kaplıdır. Orman sanayi, bölgenin öncü sektörlerinden biridir. Sektörde kereste, kağıt ve kağıt ürünleri, mobilya gibi ürünler üretilmektedir (Hartmann, 2008:21). 5 bin işletmede, 4 milyar € değerinde üretim yapılmakta (Schabereiter and Urschler:19); 55 bin kişi istihdam edilmektedir. Küresel düzeydeki işletmelerde, “yenilik-yoğun ürün”ler üretilmektedir (Tomaney, 2010:21; UNESCO:20).

Ağaç kümesi, yerel doğal kaynaklara dayalı olarak 2001 yılında kurulmuştur. Kümenin % 26’sı, SFG’ye ait olup; 134 üyesi vardır. Amacı, yenilikler temelinde ağacın odun, kereste ve hammadde olarak kullanılması için ürünler geliştirmektir (Schabereiter et al.:6). Faaliyet alanı, yenilikçi ahşap/kereste imalatıdır. Kereste kullanımında yeniliklere yoğunlaşan Ar-Ge faaliyetleri ile küresel düzeyde dikkat çekmektedir (Tomaney, 2010:21; UNESCO:20).

3.4.1.3. Materyaller Kümesi (2004): Materyaller, bölgenin en eski ve en büyük sektörüdür. Sektörde üretilen başlıca ürünler; demir ve çeliktir. Styria’daki endüstriyel üretimin yaklaşık 1/3’ü, materyaller sektöründe gerçekleştirilmektedir (Tödtling, 2001:63; Hartmann, 2008:21). Sektörde, KOBİ’ler için bir “Ar-Ge odaklı küme”nin kurulması amaçlanmıştır (Schabereiter et al.:7). 2001 yılında kurulan kümede SFG, % 74 oranında bir paya sahiptir. 1.100 tane işletmenin yer aldığı kümede, 11.500 kişi istihdam edilmektedir (<http://www.materialscluster.at/medien>).

Kümedeki işletmelerin ilgi odağında, metaller, sentetikler, seramikler, oksidik materyaller ve bileşikler (compounds) yer almaktadır (Schabereiter et al.:7). Bu alanlardaki Ar-Ge faaliyetinin amacı, yeni ürünler geliştirmektir (Holzschlag et al., 2009:17). Üniversite-Sanayi İşbirliği (ÜSİ) ile küme, bölgeye küresel rekabet gücü kazandırmaktadır (UNESCO:21).

3.4.1.4. Beşeri Teknoloji Kümesi (2004): Styria, beşeri teknoloji alanında üniversite ve diğer Ar-Ge kurumları ile önemli bir araştırma altyapısına sahiptir. Yaklaşık 130 tane işletmenin bulunduğu sağlık teknolojisi alanında, 7.600 kişi istihdam edilmektedir. SFG, bölgenin bu alandaki rekabet gücünü artırmak için 2004 yılında, beşeri teknoloji kümesini kurmuştur. Kümenin amacı; bölgenin, tıbbi cihaz ve yenilenebilir (regenerative) tıp alanında bir “mükemmellik merkezi” olmasıdır. SFG’nin ve KOBİ’lerin finanse ettiği kümenin, 74 tane üyesi vardır (Holzschlag et al., 2009:18; Schabereiter et al.:9-10).

Kümenin başlıca faaliyet alanları, tıp ve biyoteknolojidir. Temel ve uygulamalı araştırma alanında işbirliğini sağlamaktadır (Schabereiter and Urschler:20-21). Ayrıca, işletmelerin küreselleşme sürecine, ulusal ve küresel Ar-Ge kurumlarıyla işbirliği yapmasına yardımcı olmaktadır (EC, 2011-1:7).

3.4.2. Yenilik Faaliyetleri: Styria’daki yerel kalkınma politikalarından ikincisi, teknoloji politikasıdır. SFG, bölgenin teknolojik yönden gelişmesi için

kurumsal altyapılar kurmuştur. Bu çerçevede teknoparkların ve ağların yanısıra teknolojiye dayalı yeni işletmelerin (NTBFs) kurulmasını teşvik etmiştir.

SFG'nin yenilik faaliyetleri, Styria Teknoloji Parkı (STP), Yukarı Styria İş Parkı, Teknoloji Ortağı Styria ve Yeni Teknolojiye Dayalı İşletmeler (NTBFs) çerçevesinde analiz edilecektir.

3.4.2.1. Styria Teknoloji Parkı (STP): Bir “kuluçka merkezleri sistemi”ni temsil etmektedir. Altyapı ve danışmanlık hizmetleri aracılığıyla genç (start-up) işletmeleri destekleyen bir kuluçka gibi faaliyet göstermektedir. SFG'nin finanse ettiği park, dört merkezden oluşmaktadır. Bunlar (Tödtling et al., 1998:35-36);

- Graz Teknoloji Parkı (elektronik).
- Grambach Teknoloji ve Pazarlama Merkezi (pazarlama, tasarım ve ürün geliştirme).
- Niklasdorf Teknoloji ve Eğitim Merkezi (lazer teknolojisi, yeni materyaller).
- Kapfenberg Teknoloji Merkezi (lazer işleme, sanayi siteleri yapımı).

Kapfenberg merkezi, KOBİ'leri desteklemekte ve piyasada tutunmasına yardım etmektedir. Yeni bir iş kuluçkası olarak faaliyet gösteren Niklasdorf merkezi ile işbirliği yapmaktadır. Kümedeki KOBİ'ler, genellikle yüksek kaliteli niş (niche) piyasaya üretim yapmaktadır. Metal işleme, makine mühendisliği, otomasyon ve kontrol mühendisliği gibi alanlarda ileri teknoloji üretim yöntemlerini kullanmaktadır (Keune, 2001:26).

3.4.2.2. Yukarı Styria İş Parkı (1995): Bölgesel (SFG) ve ulusal (GBI) bir kurum tarafından 1995 yılında kurulmuştur. Teknoloji merkezlerini (Kapfenberg ve Niklasdorf), kuluçka merkezlerini, teknoloji transferi merkezini (TTZ), eğitim kurumlarını (SZF, Technikum Joanneum) ve yerel girişimleri kapsayan bir ağıdır. Bölgenin yeniden yapılanma sürecini desteklemek ve küresel rekabet gücünü artırmak için tasarlanmıştır. Amacı, Yukarı Styria'da sanayi sektörünü destekleyen kurumları birbirine bağlamaktır (Tödtling et al., 1998:36-37).

3.4.2.3. Yeni Teknolojiye Dayalı İşletmeler (NTBFs): SFG, bölgede NTBF'lerin kurulmasına katkıda bulunmaktadır. Yüksek kâr oranlarına sahip olan NTBF'lerin kurulması, ekonominin yapısal değişiminde önemli bir rol oynamıştır. Bunlara yönelik faaliyetlerin temelinde; teknoloji odaklı işletmelerin kurulması, özellikle de yenilik ve teknoloji transferi yer almaktadır. Bu amaçla Styria'da, iki merkez kurulmuştur. Bunlar; Graz Bilim Parkı ve Leoben Uygulamalı Teknoloji Merkezi. Merkezlerin görevi, akademisyenlerin kurduğu işletmelerin sayısını artırmaktır. Bu amaçla akademisyenlere (öğrenciler dahil), işletmelerinin kuruluş sürecinde mali ve teknik destek vermiştir (Holzschlag et

al., 2009:20). Merkezlerin 2008 yılında yönettiği 70 tane proje kapsamında kurulan 39 işletme, 32 patent almış ve 200 kişilik istihdam yaratmıştır (Schabereiter and Urschler:51).

3.4.2.4. Teknoloji Ortağı Styria (TPS): NTBF'lerde bilginin yaratılması ve yayılması için SFG tarafından 1997 yılında kurulan bir ağıdır. İşletmelerde yenilikleri desteklemek üzere 15 kurumun işbirliğinde kurulan bir internet portalıdır. Ağın ortakları arasında bölgedeki araştırma ve eğitim kurumları, ticaret odaları, teknoloji transferi merkezleri yer almaktadır. SFG'nin yönettiği ağın amacı, aktörler arasında işbirliğini sağlamaktır. İşletmeler, internet ortamında teknolojik sorunlarına çözüm bulmakta; eğitim, fon ve diğer hizmetlerle ilgili taleplerini iletmektedir (Tödtling et al., 1998:37; Kayasü et al., 2003:57-58).

3.4.3. Ağ Faaliyetleri: SFG, bölgede ağların kurulmasına öncülük etmiştir. Bu ağlar; Eko-Kümesi, Gıda Kümesi, Yaratıcı Endüstriler Kümesi ve NanoNet Styria'dır.

3.4.3.1. ECO-Kümesi (1998): Bölge yönetimi tarafından 1998 yılında kurulmuştur (EC, 2011-1:9). Ağa öncülük eden "Eco & Co" (1998-2004) Projesi, yerel aktörlerin ve SFG'nin mali desteğiyle uygulanmış; Çevre Teknolojisi Ağı (2005) olarak geliştirilerek Eco World Styria'ya dönüştürülmüştür (<http://www.eco.at/cms/1027/World+Class+Cluster/>).

Küme, "cleantech" (çevre teknolojisi) sektöründeki işletmeleri geliştirmek için kurulmuştur. Bu sektörde köklü bir geçmişi olan Styria, Avrupa'da lider konumundadır (Schabereiter and Urschler:20). Kümenin vizyonu; enerji ve çevre mühendisliği alanında uzmanlaşmak ve Dünya Yeşil Teknoloji Vadisi'ni kurmaktır. Amacı, işletmelerin küresel düzeyde kümelenmesini sağlamaktır (EC, 2011-1:9). SFG, kümenin % 74'üne sahiptir. Kümenin üye sayısı 179 olup; bunlardan 15 tanesi, alanında dünya lideri olan işletmelerdir (EC, 2012:12-13).

Küme, yenilenebilir enerji ve çevre teknolojileri alanlarına odaklanmıştır. İşletmelerin yenilik ve know-how projelerini desteklemiştir (Schabereiter and Urschler:20; EC, 2011-1:9). İşletmeler, biomass kullanımı, güneş enerjisi, su gücü ve geri dönüşüm alanlarında dünyada öncü teknolojiler ve süreçler geliştirmiştir. Mesela, Thermo Team şirketi, yaptığı bir yenilik ile yüksek kaliteli yakıtlara dönüşecek atıklara ilişkin parçaların üretimini sağlamıştır (UNESCO:20).

Bölgedeki işletmeler, yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanımı bakımından dünyada ün yapmıştır. Bölge, küresel düzeyde bir "yeşil vadi"ye dönüşmüştür. Alanında, Avrupa'nın en büyük üç küme ağından biridir (UNESCO:19-20). 2010 yılında, dünyanın en Yeşil Teknoloji Kümesi olarak seçilmiştir (Schabereiter and Urschler:20; EC, 2012:13).

Styria'da cleantech sektörü, küme ile hızla gelişmiştir. Sektörün 2006 yılında 4,3 milyar € olan cirosu, yaklaşık % 50 artarak 2010'da 6,9 milyar €'ya

ulaşmıştır. İstihdam da, bu dönemde 18.500 kişiden 32 bin kişiye yükselmiştir (<http://www.eco.at>). Sektörün son yıllardaki ortalama büyüme oranı, küresel büyümeden % 22 daha fazladır (Schabereiter and Urschler:20).

3.4.3.2. NanoNet Styria (2001): Ürünlere yeni bir özellik kazandıran nano-teknoloji, süreç teknolojisinde, ilaçların ve yeni bileşik (composite) malzemelerin geliştirilmesinde kullanılmaktadır. Styria'nın yeni gelişme alanıdır (UNESCO:22). 2001 yılında kurulan ağın amacı, Styria'nın küresel düzeyde bir "nano-teknoloji merkezi" olmasıdır (<http://www.nanonet.at>). Küme, bölgenin nano-bilim ve nano-teknoloji alanlarında uzmanlaşmasına yoğunlaşmıştır. İşletmelerle ortak Ar-Ge çalışmaları ve teknoloji transferi yapılması gibi faaliyetleri yürütmektedir (Schabereiter and Urschler:22).

3.4.3.3. Yaratıcı Endüstriler Kümesi: Bölgedeki yaratıcı sanayileri geliştirmek için kurulmuştur (Schabereiter and Urschler:21). Başlıca amacı; Styria'nın, yaratıcı yetenekler için bir "etkin nokta" (hotspot) olmasıdır. Bu, Avusturya'dan ve Avrupa'dan yaratıcı yetenekleri bölgeye çekmek için uygun koşulların sağlanması anlamına gelmektedir (UNESCO:22). SFG, kümede % 80 oranında paya sahiptir (Leo and Philipp:28). Küme, işletmeler arasında aracılık yapmakta; bütün sektörlerde, yaratıcılığı geliştirmektedir. İlgili alanında özellikle KOBİ'ler yer almaktadır (Schabereiter et al.:13).

3.4.3.4. Gıda Kümesi (2007): Styria'da, asırlık bitkisel tariflerle içecekler üretilmektedir. Doğal gıdalar, küresel düzeyde çevreye duyarlı bir şekilde işlenmektedir. Kabak tohumu yağı ve şarabı, dünyaca bilinen başlıca ürünleridir. Ayrıca, Graz kenti, gıda maddelerini paketleme teknolojisinde önemli bir merkezdir. Biyojenik (biogenic) paketleme alanında uzmanlaşmıştır. Bölgede gıda alanında yapılan başlıca yenilikler şunlardır: Süt ürünleri için laktoz tedavici bir süreç geliştirilmiştir. Bunun yanı sıra, içecekler şişelenmeden önce alkol, şeker ve karbondioksit kontrolü için dünyanın en büyük imalatçılarının kullandığı ölçüm aletleri üretilmiştir (UNESCO:21-22).

Gıda kümesi, bölgenin "gıda teknolojisi ağı"dır. SFG'nin 2007 yılında kurduğu kümedeki payı, % 84'tür (<http://www.techfortaste.net/cms/2838/>). Kümenin amacı, gıda ve gıda teknolojisi alanındaki Ar-Ge faaliyetlerini desteklemektir (Schabereiter et al.:12). Ağda yer alan 10 tane işletme, yenilikçi gıda, gıda kalitesi, gıda güvenliği ve yeni gıda teknolojileri alanlarında faaliyette bulunmaktadır (Schabereiter and Urschler:22).

Sonuç

Avusturya'da, geleneksel bölgesel politikaların yerine geliştirilen yeni politikalar doğrultusunda BKA'lar kurulmuştur. Bunlardan biri, Styria bölgesinin kalkınmasından sorumlu olarak 1991 yılında kurulan Styria Kalkınma

Ajansı'dır (SFG).

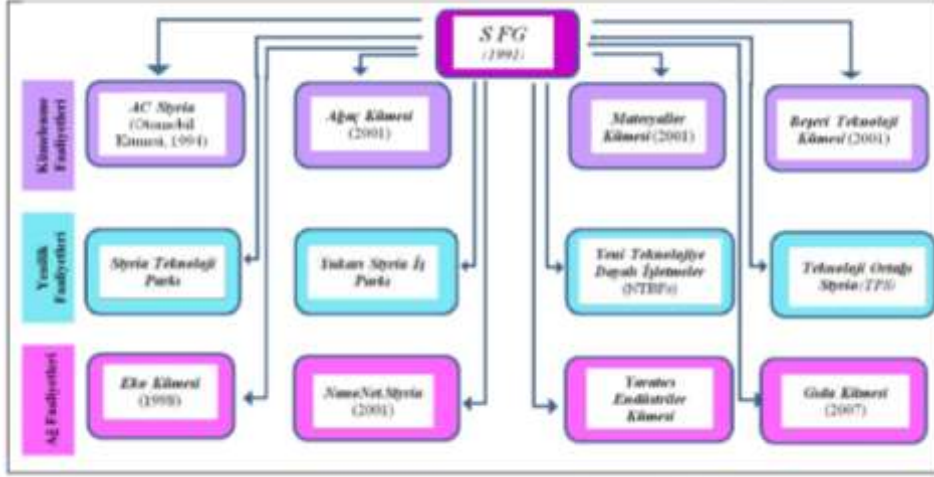
1950'lerden önce Styria ekonomisi, maden sektörüne dayanmaktadır. Demir-çelik sektörü, bölgenin kalkınmasında önemli bir yere sahiptir. Styria'nın 1980'lerde dış ticarete açılmasıyla üreticiler, gelişmiş ülkeler (GÜ) ile rekabet edebilmek için işbirliği ve yenilik yapmanın önemini kavramıştır.

SFG, Avrupa'daki Yenilikçi BKA'lardan biridir. Yenilikçilik faaliyetleri ile bölge ekonomisinin yapısal değişimine katkıda bulunmuştur. Çalışmada, SFG'nin yenilikçilik faaliyetleri, kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetleri şeklinde sınıflandırılarak ortaya konmuştur. Analiz çerçevesinde yapılan *belli başlı tespitler* ve getirilen *öneriler* ile *araştırmanın literatüre beklenen katkıları* sunulmaktadır:

Belli Başlı Tespitler:

- *Kuruluş Süreci:* SFG, bölge ekonomisinin küresel rekabette zorlanması üzerine 1991 yılında kurulmuştur.
- *Amacı:* Bölgenin küresel rekabet gücünü, yenilikler temelinde artırmaktır. Bölgenin "yenilik yapma kapasitesi"ni artırmak için KOBİ'lerin gelişmesini, küresel piyasalara katılmasını ve Styria'yı belli alanlarda "küresel merkez" yapmayı hedeflemiştir.
- *Yönetimi:* Bölge yönetimi tarafından kurulmuştur. Yerel aktörlerle birlikte "yönetişim yaklaşımı" ile yönetilmiştir.
- *Finansmanı:* Finansman kaynakları, üye aidatları, hizmet gelirleri, sponsorların katkıları ve AB fonlarıdır.
- *Yenilikçilik Faaliyetleri:* Yenilikçilik faaliyetleri ile kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetlerinde bulunmuştur. Bu faaliyetlerin temeli, ulusal ve bölgesel aktörler tarafından geliştirilen kümelenme ve teknoloji politikasına dayanmaktadır. Bu politikalar aracılığıyla bölgede, "eski sektör"lerin geliştirilmesini ve "yeni sektör"lerin filizlenmesini sağlamıştır.
- ✓ *Kurumsal Yapı:* Kümelenme yaklaşımı temelinde bölgenin yenilik yapma kapasitesini artırmak üzere "kurumsal yapı"lar kurmuştur. SFG'nin kurumsal yapısı, Şema 1'de sunulmuştur.

Şema 1. SFG'nin Kurumsal Yapısı (Özet)

Kaynak: Yazar tarafından geliştirilmiştir.

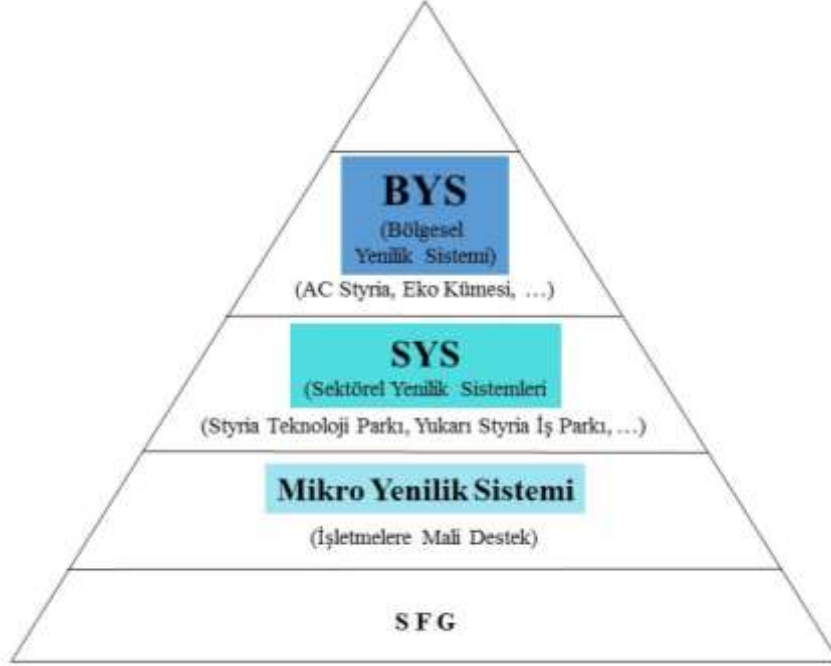
Şema 1'e göre SFG, bölgesel kalkınmaya esas itibariyle "kurumsallaşma" yoluyla katkıda bulunmuştur. Yenilikçilik faaliyetleri kapsamında kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetlerini yürütmüştür. Kümelenme faaliyetleri ile öncelikle, otomobil kümesini (AC Styria, 1994); bu kümeden edindiği deneyim ile de, ağaç, materyaller ve beşeri teknoloji alanlarında kümeler kurmuştur. Böylece Styria, kümelenme alanındaki başarısı ile ülkenin "vitrin bölge"si olmuştur.

Yenilik faaliyetleri ile teknoparklar kurmuş ve yeni teknolojiye dayalı işletmelerin (NTBFs) gelişmesini desteklemiştir. Bu amaçla kurulan teknoparklardan bazıları şunlardır: Styria Teknoloji Parkı, Yukarı Styria İş Parkı ve Teknoloji Ortağı Styria.

Ağ faaliyetleri ile de, aktörler arasında işbirliğini geliştirmek için ağlar kurmuştur. Bunlar; Eko-Kümesi, Gıda Kümesi, Yaratıcı Endüstriler Kümesi ve NanoNet.Styria.

- ✓ *Bölgesel Yenilik Sistemi (BYS):* SFG'nin, yenilikçilik faaliyetleri sonucunda bir BYS kurduğu gözlenmiştir. Bu tespiti göre, Şema 2 geliştirilmiştir.

Şema 2. SFG'nin Yenilikçilik Faaliyetlerinin Gelişim Piramiti

Kaynak: Yazar tarafından geliştirilmiştir.

Şema 2'ye göre SFG, yenilikçilik faaliyetlerinin gelişim sürecinde bir BYS kurmuştur. Kurumsal yapıları aracılığıyla KOBİ'lere mali ve teknik destek vermiştir. Bu, bir tür "mikro YS" olarak adlandırılabilir. KOBİ'lerin yenilik faaliyetlerini desteklemek için kurduğu teknoparklar, SYS; işletmeler arasında işbirliğini geliştirmek için kurduğu ağlar da, BYS olarak kabul edilebilir.

- ✓ *Dinamik Yapı:* SFG, Şema 1'de ve Şema 2'de de görüldüğü gibi, faaliyetleri ve kurumsal yapısı bakımından sürekli "evrim" içinde olmuş; bu süreçte, bir "dinamik yapı"ya kavuşmuştur.

Öneriler:

- *Model:* SFG'nin yenilikçilik faaliyetleri, Türkiye'de başta BKA'lar olmak üzere bölgesel kalkınma ile ilgili aktörlere, şu yönlerden örnek ("model") olabilir:
 - ✓ Bölgenin ekonomik yapısının, "eski sektör"den "yeni sektör"lere dönüşümünün sağlanması.
 - ✓ Bölgenin öncü sektörlerinde "pilot küme"ler kurulması; buradan

kazanılan deneyimin, diğer sektörlerde uygulanması.

- ✓ Başlangıçta kümenin tamamına sahip olunması; kümenin gelişip kendi kendini finanse edebilir düzeye gelmesiyle payın azaltılması.
- ✓ Bölgesel kalkınmada, ulusal ve yerel aktörlerle işbirliği yapılması.

Araştırmanın Literatüre Beklenen Katkıları:

- *Yenilikçi BKA*: Literatürde, bölgesel kalkınmada yenilikçi faaliyetleri ile öne çıkan Yenilikçi BKA'lerden SFG analiz edilmiştir.
- *Yenilikçilik Faaliyetleri*: SFG'nin yenilikçilik faaliyetleri, kümelenme, yenilik ve ağ faaliyetleri şeklinde sınıflandırılarak ortaya konmuştur.
- *Kurumsal Yapı ve Bölgesel Yenilik Sistemi (BYS) Şemaları*: SFG'nin kurduğu kümeler, teknoparklar ve ağlardan oluşan "kurumsal yapısı" ile bu faaliyetler sonucunda kurduğu gözlenen BYS, çalışma kapsamında geliştirilen şemalarla sunulmuştur.

Kaynakça

- Accelerating The Establishment of Clusters and Company Networks (ACENET), *Good Practice on Cluster Management Styria (Austria)*, http://www.clusterlink.com/acenet/new/pdf_g_p/styria.pdf, (Son Erişim: 14.02.2016).
- Asheim, Bjørn T. and Arne Isaksen (1996), "Location, Agglomeration and Innovation: Towards Regional Innovation Systems in Norway?", <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/227008/STEPrapport13-1996.pdf?sequence=1>, 52 p.
- Bellini, Nicola (2000), "Real Services': A Re-appraisal", *European Planning Studies*, 8 (6): 711-728.
- Bergman, Edward M. and Patrick Lehner, (1998), "Industrial Cluster Learning Platforms. Methodology and Case Studies of Four Local Austrian Industry Clusters", WU Vienna University of Economics and Business, Vienna, <http://epub.wu.ac.at/1506/1/document.pdf>, 44 p.
- Brown, Ross (2000), "Cluster Dynamics in Theory and Practice with Application to Scotland", <http://www.e-innovation.org/stratinc/files/library/34.pdf>, 30 p.
- Clara, Michele (2000), Real Service Centres in Italian Industrial Districts Lessons Learned From A Comparative Analysis, UNIDO, 23 p.
- Çelik, Fatih (2015), *Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Yeniliklere Katkıları: Teori, Deneyimler ve Türkiye Uygulamalarının Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dulcu, Gönül (2007), *Bölge Planlama Politikaları ve Bir Araç Olarak Kalkınma Ajansları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü.

- Dulupçu, Murat Ali (2004), "Bölgesel Yenilik (İnovasyon) Stratejileri: Türkiye'de Bölgesel Gelişme İçin Alternatif Olabilir mi?", DPT 2004 Türkiye İktisat Kongresi içinde, ss. 39-66.
- Dulupçu, Murat Ali, Onur Sungur ve Hidayet Keskin, (2012), "Bilgi Dinamikleri ile Bölgesel Kalkınmayı Yeniden Düşünmek", Ankara Sanayi Odası Yayını, <http://www.aso.org.tr/b2b/asobilgi/sayilar/4dosyamartnisan2012.pdf>, ss. 32-48.
- EURADA (1999), *Creation, Development and Management of RDAs. Does it have to be so difficult?*, <http://www.eurada.org/files/RDA/Creation%20development%20and%20management%20of%20RDA.pdf>, 169 p.
- European Commission (EC) (2007), *Regional Research Intensive Clusters and Science Parks*, http://ec.europa.eu/research/regions/documents/publications/sc_park.pdf, 146 p.
- EC (2011), *European Commission DG Education and Culture Lifelong Learning Programme FH JOANNEUM*, WP3: Training needs assessment RDC Report Austria, http://www.intelspace.eu/wp-content/uploads/2011/12/7-State_of_the_art_report-AUSTRIA.pdf, 11 p.
- EC (2012), *RegioStars Awards 2012*, http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/doc/regiostars/2012/regiostars_finalists_2012.pdf, 51 p.
- Glasmeier, Amy K. (1999), "Territory-Based Regional Development Policy and Planning in a Learning Economy The Case of 'Real Service Centers' in Industrial Districts", *European Urban and Regional Studies*, 6 (1): 73-84.
- Hartmann, Christian and Martin Berger (2006), *Case Study Regional Report: Styria (Austria)*, http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/export/sites/default/galleries/migration_files/StyriaAT.pdf, 56 p.
- Hartmann, Christian (2008), *Case Study Styria (AT)*, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/expost2006/wp4_cs_styria.pdf, 67 p.
- Holzschlag, Gerd (2006), Clusters and clustering in Styria, http://www.ibspan.waw.pl/IKINET_EURODITE/papers/Clusters_Styria.pdf, 13 p.
- Holzschlag, Gerd, Michael Kerschbaumer, Markus Gruber and Simon Pohn-Weidinger (2009), "Cluster and innovation promotion in Styria", *Asia Pacific Tech Monitor*, 26 (4), http://www.techmonitor.net/tm/images/1/1c/TM_Aug2009Final.pdf, pp. 11-21.
- Karaöz, Murat ve Bekir S. Oğuztürk (2004), "Bölgesel Kalkınmada Yenilik: Göller Bölgesi Üzerine Bir Araştırma", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(3): 21 s.
- Kayasü, Serap, Melih Pınarcıoğlu, Suna S. Yaşar ve Sencer Dere (2003), *Yerel/Bölgesel Ekonomik Kalkınma ve Rekabet Gücünün Artırılması: Bölgesel Kalkınma Ajansları*, İTO Yay., No: 2003-8, İstanbul.
- Keune, M. (2001), "Regions, Regional Institutions and Regional Development", Series on Globalization, Area-based Enterprise Development and Employment, International Labour Office Geneva, http://www.ilo.int/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@emp_ent/@ifp_seed/documents/publication/wcms_117717.pdf, 41 p.
- Leo, Hannes, and Sean Philipp (), *Regional Innovation Report (Styria)*, <http://www.rim-europa.eu/index.cfm?q=p.file&r=3d02ca5edc133427f047cf42ef65da9c>, (Son Erişim: 14.02.2016).
- MacNeilla, Stewart and Michael Steinerb (2010), "Leadership of Cluster Policy: Lessons From the Austrian Province of Styria", *Policy Studies*, 31 (4): 441-455.
- OECD (2011), *Regions and Innovation Policy*, 315 p.
- Pietrobelli, Carlo and Roberta Rabelloti (2002), Business Development Service Centres in Italy, An Empirical Analysis of Three Regional Experiences: Emilia Romagna, Lombardia and

- Veneto, United Nations ECLAC, <http://www.eclac.org/publicaciones/xml/4/11094/LCL1781.pdf>, 84 p.
- Porter, Micheal (2000), "Location, Competition, and Economic Development: Local Clusters in a Global Economy", *Economic Development Quarterly*, pp. 15-34.
- Porter, Micheal (2003), "The Economic Performance of Regions", *Regional Studies*, 37 (6-7): 549-578.
- Raines, Philip (2001), "Local or National Competitive Advantage? The Tensions in Cluster Development Policy", European Policies Research Centre University of Strathclyde, http://www.tci-network.org/media/asset_publics/resources/000/000/791/original/LocalorNationalCompetitiveAdvantage-strathclyde.pdf, 31 p.
- Schabereiter, W., S. Prossnegg and T. Mark, (), "Report on Cluster in Styria-Especially Cross Border Activities of The Clusters", <http://www.docstoc.com/docs/38307757/REPORT-ON-CLUSTERS-IN-STYRIA#>, (Son Erişim: 21.02.2016).
- Schabereiter, W. and S. Urschler (), *Central Europe Branch-based Innovation Support (CEBBIS) Identification and Reporting of Barriers for Improving Innovativeness*, <http://www.netproma.at/download/Economical-description-Styria.pdf>, (Son Erişim: 10.03.2016).
- Sölvell, Örjan, Göran Lindqvist and Christian Ketels, (2003), *The Cluster Initiative Greenbook*, Stockholm, <http://www.hse.ru/data/2012/08/08/1256393499/GreenbookSep031.pdf>, 92 p.
- Steiner, Micheal, Micheal Ploder, Sandra Leitner (), *Investigation of the Machinery Sector in Styria*, <http://www.ikinet.uniroma2.it/docs2811/ANONYMOU.PDF>, (Son Erişim: 18.02.2016).
- Sungur, Onur (2007), *Bölgesel Ölçekte İnovasyon: NUTS 2 TR61 Düzeyi KOBİ'ler ile Yerel Paydaşlar Arasındaki Bilgi Dinamikleri ve Ağbağları Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tomaney, John (2010), *Place-Based Approaches to Regional Development-Global Trends and Australian Implications*, A Report for the Australian Business Foundation, http://www.tci-network.org/media/asset_publics/resources/000/004/399/original/place_based_competitiveness_australia.pdf, 34 p.
- Tödtling, Franz (2001), "Industrial Clusters and Cluster Policies in Austrian Regions", Cluster Policies - Cluster Development? Edited by Åge Mariussen. Stockholm 2001. (Nordregio Report 2001:2), http://www.nordregio.se/Global/Publications/Publications%202001/R2001_2/R0102_p59.pdf: 59-78.
- Tödtling, Franz, Alexander Kaufmann and Sabine Sedlacek (1998), "The State of a Regional Innovation System in Styria: Conclusions and Policy Proposals", <http://epub.wu.ac.at/1180/1/document.pdf>, 57 p.
- Tödtling, Franz and Michaela Trippel (2003), "Networking and Project Organisation in the Styrian Automotive Industry", in: B. Asheim and A. Mariussen (eds.), *Innovations, Regions and Projects: Studies in New Forms of Knowledge Governance*, Stockholm: Nordregio, http://www.nordregio.se/en/Publications/Publications-2003/Innovations-Regions_and-Projects/: 89-114.
- Turanlı, Rona ve Ercan Sarıdoğan (2010), *Bilim-Teknoloji-İnovasyon Temelli Ekonomi ve Toplum*, İTO Yayını, Yayın No: 2010-13, 352 s.
- UNESCO (), *Graz UNESCO City of Design Application*. http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/pdf/CCN_Graz_Application_Design_EN.pdf, (Son Erişim: 21.02.2016).
- Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek (2013), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yay., Ankara, 448 s.